

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ТУРЕЦЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО МОВЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ПРОМОВ РЕДЖЕПА ТАЙІПА ЕРДОГАНА)

STYLISTIC FEATURES OF CONTEMPORARY TURKISH POLITICAL DISCOURSE (BASED ON THE SPEECHES OF RECEP TAYYIP ERDOĞAN)

Пілик В.В.,

orcid.org/0000-0001-8987-8845

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри тюркської філології

Київського національного лінгвістичного університету

Мурин Д.С.,

orcid.org/0009-0001-0254-8841

студентка I курсу магістратури факультету східної і слов'янської філології

Київського національного лінгвістичного університету

У статті проаналізовано стилістичні особливості турецького політичного мовлення, що функціонує у сучасному публічному просторі Туреччини. Актуальність теми зумовлена роллю мовленнєвих стратегій у формуванні політичного іміджу лідера та впливом, який здійснюють публічні виступи на громадську думку. Основну увагу зосереджено на аналізі лінгвістичних засобів і прийомів, які використовуються в політичних виступах офіційних осіб, зокрема президента Турецької Республіки Реджепа Тайіпа Ердогана, на виявленні ключових стилістичних засобів, що формують ефективність його політичного мовлення, а також описі прагматичних функцій мовленнєвих прийомів у політичній комунікації Туреччини. Матеріалом дослідження слугували тексти усних і письмових промов турецькою мовою, виголошених у різних політичних контекстах, а саме: передвиборчих кампаніях, міжнародних форумах, урочистих зверненнях до народу тощо. У роботі описано ключові риси політичного дискурсу: використання емоційно забарвленої лексики, апеляція до національних цінностей, активне вживання риторичних фігур, прагнення до персоналізації повідомлення та створення ефекту близькості з аудиторією. Проаналізовано прагматичні аспекти політичного мовлення, зокрема засоби впливу на громадську думку, формування образу сильного лідера, зміцнення легітимності його політичної сили. Окремо розглянуто використання евфемізмів як засобу делікатного формулювання суперечливих питань, що допомагає зберегти позитивний імідж політика та уникнути прямої конфронтації з аудиторією. Зазначається також, що промови Реджепа Тайіпа Ердогана характеризуються сучасними комунікативними стратегіями впливу, завдяки чому у його виконанні формується політичний дискурс, здатний ефективно впливати на різні аудиторії, підтримуючи таким чином політичний авторитет лідера. Висновки свідчать про те, що вміння оперувати стилістичними прийомами відіграє вагомий роль в політичному дискурсі, адже завдяки красномовству політик може змінювати громадську думку та впливати на людей. Наявність персуазивності, що має характеристики аргументативного дискурсу, в промовах політика є необхідним елементом у політичних промовах для отримання і підтримання влади.

Ключові слова: політичне мовлення, мовленнєвий вплив, лінгвістичні засоби, публічний виступ, риторичний прийом.

The article analyses the stylistic features of Turkish political speech functioning in the modern public space of Turkey. The relevance of the topic is due to the role of speech strategies in shaping the political image of a leader and the influence of public speeches on public opinion. The main attention is focused on the analysis of linguistic means and techniques used in political speeches of officials, in particular, the President of Turkey Recep Tayyip Erdogan, on the identification of key stylistic means that shape the effectiveness of his political speech, as well as on the description of pragmatic functions of speech techniques in political communication in Turkey. The research material was based on the texts of oral and written speeches in Turkish delivered in various political contexts, namely, election campaigns, international forums, solemn addresses to the nation, etc. The paper describes the key features of political discourse: the use of emotionally coloured vocabulary, appeal to national values, active use of rhetorical figures, the desire to personalise the message and create the effect of closeness with the audience. The pragmatic aspects of political speech are analysed, in particular, the means of influencing public opinion, forming the image of a strong leader, and strengthening the legitimacy of his political force. The use of euphemisms as a means of delicately formulating controversial issues is also considered, which helps to maintain a positive image of a politician and avoid direct confrontation with the audience. It is also noted that Recep Tayyip Erdogan's speeches are characterised by modern communication strategies of influence, which allows him to form a political discourse that can effectively influence different audiences, thus maintaining the political authority of the leader. The conclusions show that the ability to use stylistic devices plays a significant role in political discourse, as eloquence allows politicians to pragmatically change public opinion and influence people. The presence of persuasiveness, which has the characteristics of argumentative discourse, in a politician's speeches is a necessary element in political speeches for effective government.

Key words: political speech, speech influence, linguistic means, public speech, rhetorical device.

Постановка проблеми. Публічний виступ політика – це особливий тип дискурсу, спрямований на переконання аудиторії в правильності та важливості інформації, викладеної в повідомленні. Основна його мета – вплинути на аудиторію, очікувати від неї певної реакції або дії. Слова в політиці ніколи не звучать випадково та не вживаються в процесі комунікації без певної причини, тобто без конкретної цілі, яку переслідують політики. Влада демонструє свої сили через мову, а ідеї, що репрезентують політичну владу, входять до складу політичного дискурсу за допомогою певних прийомів вираження. Відповідно, двома невід’ємними елементами політичного дискурсу є ідеологія та персуазивність. Незалежно від деталей, загальна ідеологія політичного дискурсу полягає в тому, щоб служити власним конкретним або символічним інтересам групи, переконати громадськість у тому, що добре/погано, що правильно/неправильно, що є в їхніх інтересах, і змусити їх діяти відповідно. Актуальність дослідження обумовлена тим, що інтерес до ролі мовних засобів у політичному мовленні зростає, відповідно, необхідним стає глибокий аналіз специфіки турецької політичної риторики для глибшого розуміння не лише мовних засобів впливу, а й механізмів формування ідеології та суспільної думки. Аналіз політичного мовлення має на меті дослідження знань, бачення світу, тлумачень дійсності та норм поведінки оратора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічною базою дослідження є роботи відомих українських і зарубіжних вчених таких як О. Ковальова, Т. Ващук, М. Рейсігль, К. Кенжеканова, Р. Уодак, А. Фетцер, Ф. Байрам, Н. Бююккантарджиоглу, Е. Йарар, К. Караджа, О. Йилмаз, Н. Алағозлю, Г. Кантар, С. Шахін спрямовані на дослідження лексичних, семантичних, стилістичних, синтаксичних та прагматичних особливостей тексту.

Постановка завдання. Основним завданням дослідження є визначення особливостей використання мовно-стилістичних засобів у політичній промові президента Туреччини Реджепа Тайіпа Ердогана.

Виклад основного матеріалу. Мова слугує потужним інструментом для здійснення влади, впливу на поведінку та контроль за діями інших. Ідеї, яких дотримуються люди, мають силу формувати opinio, породжуючи те, що називається «ідеологією». Актуалізація ідеологій найяскравіше проявляється через мову. Будь-який мовленнєвий акт може накласти відбиток на репутацію мовця, його публічний образ, який кожен член

суспільства хоче для себе створити. Мовленнєві акти можуть впливати або на «позитивний імідж» або на «негативний імідж» політика. Вміння оперувати риторичними прийомами відіграє вагомую роль в політичному дискурсі.

До риторичних прийомів, якими послуговується президент Турецької Республіки Реджеп Тайіп Ердоган у своїх промовах, входять: 1) *короткі речення*, що полегшують сприймання інформації: «*Şunu açık ve net ifade etmekte fayda görüyorum: Bizler artık sizin zamanınızın misafirleriyiz. Türkiye'nin geleceği sizlersiniz. Bu milletin umudu sizlersiniz.*» (Я хотів би чітко пояснити: ми – гості вашого часу. Ви – майбутнє Туреччини. Ви – надія цієї нації.); 2) *експресивність та емотивність* висловлювань, що формується за допомогою: а) анафори – повторення слів або звуків на початку суміжних речень: «*Yani nerede yaşadığınızı biliyorsunuz değil mi? İşte Malatya böyle bir yer. Evet, Malatya bugün de göreni kendine hayran bırakan bir şehir, bu vasfını sürdürüyor. Ben de Malatya'yla gurur duyuyorum evvel Allah. Malatya'nın ülkemize hayatın her alanı gibi rahmetli Özal başta olmak üzere yetiştirdiği siyaset ve devlet adamlarıyla da önemli hizmetleri var.*» (Отже, ви знаєте, де ви живете, чи не так? Ось Малатья – це саме таке місце. Так, Малатья – місто, яке зачаровує кожного, хто бачить його сьогодні, і воно зберігає цю особливість. Я також пишаюся Малатьєю. Малатья надала важливі послуги нашій країні в усіх сферах життя, особливо завдяки політичним і державним діячам, яких вона виховала, особливо покійному Озалу.); б) антитетон – протиставлення двох думок: «*Türkiye Cumhurbaşkanı olarak en başından beri savaşın kazananı, barış ise kaybedeni olmayacağını ifade ettim.*» (Як президент Туреччини, я з самого початку заявляв, що у війні немає переможців, а в мирі немає переможених.); в) хіазма – перехресне розташування черговості елементів двох однорідних висловлювань чи словосполучень: «*Çünkü bu bizim milletimize taahhüdümüz, milletimize sözümüz. Biz sözümüzden dönmeyiz.*» (Ми будемо рішуче продовжувати процес врегулювання. Тому що це наше зобов'язання перед нашим народом, наша обіцянка нашому народу. Ми не відступимо від своєї обіцянки.) [1, с. 122].

Невід’ємне місце у політичних промовах президента Туреччини посідає метафора – засіб для створення експресивності та емотивності. І чим більший розрив між асоційованими об’єктами, тим яскравіша і несподіваніша та виразніша метафора. У мовленні президента Ердогана часто зустрічаємо персоніфікацію, вид анафори, що

будується на основі подібності між неживими та живими предметами: «*Peki, rahmetli Kadir Bey İstanbul'a yeni bir çehre verdi ve İstanbul yeniden ayağa kalktı.*» (Що ж, покійний Кадір-бей надав Стамбулу новий вигляд, і **Стамбул** знову **піднявся**). Персоніфікація також може бути використана, де це доречно, щоб додати жвавості та барвів сказаному: «*Değerli arkadaşlar; tarih bizi haklı, onları ise haksız çıkarmıştır.*» (Дорогі друзі, історія довела, що ми маємо рацію, а вони – ні.) У цьому випадку «tarih» (історія) наділяється людською здатністю. Метафора, як і всі інші лексичні стилістичні засоби, буває актуальною, оригінальною, справжньою, коли її використовують вперше, і банальною, шаблонною, «сухою», коли її часто повторюють. В останньому випадку вона поступово втрачає свою виразність. Коли мовець у своєму бажанні представити розгорнутий образ не обмежується створенням однієї метафори, а пропонує групу метафор, такий кластер називається стійкою (пролонгованою) метафорою. Політики використовують метафори для характеристики себе, наприклад: «*Biz bu yola kefenimizi giyerek çıktık.*» (Ми ступили на цей шлях, одягнувши саван). Таким чином, президент Туреччини підкреслює готовність брати відповідальність та вдаватися до самопожертви для служіння нації [2, с. 28].

У політичній комунікації використовується кілька типів метафор, зокрема, пов'язаних з війною, спортом, сім'єю, природою та фінансовими реаліями. Властивим для політичного нарративу є також зооморфна метафорична модель, за допомогою якої опоненти наділяють колег вербально вираженими характеристиками, які зазвичай притаманні тваринам. Найчастіше такі метафори використовуються для створення комічного ефекту або для демонстрації власної переваги над іншими [2, с.28]: «*Bu süreçte aralarında yol arkadaşlarımızın da olduğu vatan evlatlarından şehitler verdik, ama milletin iradesini sirtlanlara, çakallara, akbabalara, ruhunu emperyalistlere satmış alçaklara çiğnetmedik.*» (У цьому процесі ми пожертвували життям синів Батьківщини, в тому числі і наших товаришів, але ми не дозволили розтоптати волю нації **гієнам, шакалам, стерв'ятникам** і негідникам, які продали свої душі імперіалістам.).

У текстах промов для створення образності активно використовуються порівняння як словесне вираження зіставлення двох подібних предметів або явищ у настільки характерних рисах, щоб визначити певні ознаки одного з них через порівняння з іншим. Візьмемо конкретний при-

клад цієї ознаки: «*Bunu yaparken kendimiz olarak, kendimiz kalarak ve kendimizi sürekli yenileyerek **tıpkı ecdat gibi bir ışık olur** ve dünyayı aydınlatırız.*» (При цьому, будучи собою, залишаючись собою і постійно оновлюючись, ми стаємо світлом, як і наші предки, і освітлюємо світ.), де мовець наголошує на продовженні традицій предків.

У такий спосіб, предметами порівняння можуть бути окремі речі та явища, їх сукупність, загальні поняття, а також один і той самий предмет у різних просторових проявах і часових станах, тобто порівнювати можна найрізноманітніші об'єкти, різні за своєю природою. Вже стало звичним порівнювати політику з театром, адже їхньою спільною рисою є наявність певної аудиторії, а також використання деяких популістських політичних прийомів акторської гри. Цей тип порівняльних конструкцій є засобом емоційно-оцінного впливу на адресата, який проявляється як система координаційної взаємодії її учасників [2, с. 29].

Важливою характеристикою мовлення політиків є використання алюзії – специфічного прийому текстотворення, який полягає у співвіднесенні змісту висловлювання з певним історичним чи літературним фактом. Цей прийом актуалізується, коли політичні діячі намагаються переконати у правильності своєї кандидатури, вплинути на почуття електорату, здобути особливу прихильність. Алюзія – це прояв текстової категорії інтертекстуальності, засіб художньої виразності, який збагачує зміст текстової інформації, створюючи численні асоціації шляхом натяку на події, факти, персонажів інших текстів. Це є проявом безперервної діалогічності текстотворення, зокрема художньої творчості. Наприклад, релігійні алюзії активно використовуються в політичних промовах для посилення меседжу оратора: «*Biz şu ilahi müjdeye tüm kalbimizle inanıyor ve iman ediyoruz: Allah, sabredenlerle beraberdir.*» (Ми віримо в цю божественну радісну звістку всім серцем: Аллах з терплячими.).

Іншим видом алюзії, який часто використовується в політичному дискурсі, є історична алюзія – посилення на історичні факти, які є твердженнями, що роблять основну думку більш вражаючою. Такі риторичні прийоми у промовах політиків здебільшого пов'язані з минулими або нещодавніми подіями, які отримали широкий резонанс у світі. «*Biz, karadan, dikkat edin kadırgaları yüzdüren, geçiren Fatih'in torunlarıyız.*» (Не забуваймо, що ми – нащадки **Фатіха**, який **плавав на галерах по суші**). У наведеному прикладі президент Туреччини посиляється на Мехмеда II

Фатіха завойовника, який свого часу був найбільшим полководцем та завоював Константинополь. У такий спосіб, Реджеп Таййіп Ердоган підкреслює, що він віддає шану своїм великим предкам та наслідуює їхні традиції, тим самим, піднімаючи почуття гордості у слухачів.

Доцільно зауважити, що натяк, непряме або випадкове посилення на історичну, літературну постать, подію чи об'єкт є важливим риторичним інструментом. Використання цитат або відомої фрази, яку реципієнт вже чув і знає, також може привернути увагу, наприклад, президент Туреччини іноді послуговується історіями про таку фольклорну постать, як Насреддін Ходжа: «*Şayet kendi coğrafyamızda, kendi kalbimizde, kendi zihnimizde kaybettığımız değerlerimizi Nasreddin Hoca hikâyesinde olduğu gibi başka yerlerde aramaya kalkarsak sadece vaktimizi heba etmiş oluruz.*» (Якщо ми спробуємо шукати наші цінності, які ми втратили на власній території, у власному серці, у власному розумі, в інших місцях, як в історії з Насреддіном Ходжею, ми лише змарнуємо час.) Варто зазначити, що цей прийом може використовуватися як мовна стратегія уникнення прямої апеляції до реципієнта та відображення прихованої референції.

Мета гіперболи – досягти особливого ефекту, справити сильне враження на людей за рахунок перебільшення: «*14 Mayıs'ta yine destan yazmaya hazırlanan bir Konya görüyorum.*» (14 травня я бачу Кон'ю, яка знову готується писати епосею.). У такий спосіб, мовець наголошує на масштабі та значимості досягнень міста Кон'ї.

Окрім того, використання емотивних мовних лексичних одиниць є поширеним явищем у політичних промовах президента Туреччини. Емотивні лексичні одиниці – це слова, які апелюють до емоцій слухачів, а не до їхнього розуму та логіки. Такі слова іноді називають «навантаженими», оскільки вони містять повідомлення, яке тонко підказує слухачеві, що він повинен думати або у що вірити. Існують позитивна емотивна лексика: «*Türkiye olarak ilk günden bu yana sergilediğimiz insani, adaletli ve onurlu tavrı bugün de sürdürüyoruz.*» (Як Туреччина, ми зберігаємо гуманне, справедливе і чесне ставлення, яке ми демонстрували від початку.) та негативна емотивна лексика: «*Hem silaha, şiddete, baskıya karşı samimi bir tavır ortaya koymayıp, hem de demokrasiden söz eden, açık söylüyorum, yalancısıdır, ikiyüzlüdür, riyakârdır.*» (Ти, хто не демонструє щирого ставлення до зброї, насильства і гноблення, і при цьому говорить про демократію, – брехуни, лицеміри і дворушники.).

Баланс – це ритмічно збалансовані фрази та речення, які приваблюють слух. Вони можуть мати гіпнотичний ефект, переконуючи слухачів прийняти сказане: «*Biz sadece inşa ederiz, inşa ederiz, ama asla zulmetmeyiz.*» (Ми тільки будуємо і відроджуємо, але ніколи не утискаємо.). Таким чином, баланс та ритмічність фраз, використаних у промові створює ефект впевненості у іміджі політичного діяча.

Риторичні фігури – це засоби виразності, які посилюють увагу читача до певного висловлювання (риторичні звертання, питання, припущення, вигуки, твердження): «*Ayni şekilde bu tavrı bir de «dünya beşten büyüktür» anlayışını ortaya koymak için dünya kurmalı.*» (Так само і світ повинен дотримуватися такої позиції, щоб утвердити поняття «світ більший, за п'ятьірку»). Президент Туреччини часто використовує цей вигук для критики Ради Безпеки ООН, де п'ять постійних членів мають право вето. Таким чином, Реджеп Таййіп Ердоган зауважує, що світ не може обмежуватися лише п'ятьма державами.

Градація – це літературний засіб, в якому відбувається поступове наростання або, навпаки, пригнічення емоційної значущості. У політичному тексті градація стає ще більш виразною у поєднанні з анафорою. Наприклад: «*Ama hiçbir zaman eğilmedik, hiçbir zaman diz çökmedik, hiçbir zaman teslim olmadık, milletimizle birlikte bir olduk, iri olduk, diri olduk, hep birlikte kardeş olduk ve önümüze çıkan tüm engelleri birer birer aşmayı başardık.*» (Але ми ніколи не схилялися, не ставали на коліна, не здавалися, ми стали одним цілим зі своїм народом, ми стали одним цілим, ми стали братами і сестрами, і ми зуміли подолати всі перешкоди одну за одною.). Завдяки градації мовець робить акцент на стійкості та єдності нації у важкі часи.

Інвектива – засіб, який полягає в гострому сатиричному звинуваченні певних явищ чи осіб. Інвективу використовують у різких промовах, які супроводжуються гострою критикою. Наприклад: «*Bunu ancak kâfir yapar. Bunu 'ben Müslümanım, ben Türküm' diyen birisi yapabilir mi?*» (Це може зробити тільки невірний. Чи може це зробити той, хто каже: «Я мусульманин, я турок?».). Президент Туреччини використав зазначені вирази для засудження дій учасників перевороту, акцентуючи їхню аморальність та несхвалення з погляду ісламських цінностей.

Серед інших поетичних засобів можна назвати такі: іронія як один із способів комічного сприйняття дійсності, що містить приховане висміювання фактів або людей (щоб виділити іронію,

потрібно відчувати подвійний зміст вислову), наприклад: «*Ve bu anlayış içerisinde hala bu ülkede bunlar özgürlükten bahsediyorlar, bunlar demokrasiden bahsediyorlar, böyle bir şey olabilir mi?*» (І з цим розумінням вони все ще говорять про свободу в цій країні, говорять про демократію, чи може таке статися?). Реджеп Таййіп Ердоган іронізує над тим, що його суперники говорять про свободу та демократію, маючи на думці протилежне; сарказм як злісне, дошкульне висміювання, їдка іронія: «*Ya haddini bil, bu senin işin değil, anlatamazsın bu işlerden.*» (Знай своє місце, це не твоя робота, ти в цьому не розбираєшся.).

Аналіз турецьких політичних промов дає підстави стверджувати, що одним із засобів маніпуляції у мові політики є використання евфемізмів. Введення їх в текст зумовлене позамовними, зокрема політичними настроями у турецькому суспільстві, а також ступенем важливості й серйозності інформації, яку намагаються нав'язати читачеві. Активне використання евфемізмів зумовлене їхніми пом'якшувальними та нейтралізуючими властивостями певного аспекту людського життя, який вважається недоречним або непристойним для відкритого обговорення в суспільстві. Вони мають нейтральну конотацію і мають на меті уникнути конфлікту в спілкуванні та під час виступів [3, с. 100]. Наприклад, «*Bu arada maalesef Tutar'ta bir otobüsün devrilerek yanması sonucunda 7 vatandaşımız **rahmetli oldu**, kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum.*» (Тим часом, на жаль, 7 наших громадян загинули в результаті того, що в Тутарку автобус перекинувся і загорівся, бажаю їм милості від Аллаха.). Евфемізм «*rahmetli olmak*» (загинуті, піти у вічність) використано замість дисфемізму «*ölmek*» (померти).

Слід звернути увагу на те, що політичний евфемізм – це інструмент, завдяки якому політичні діячі контролюють передачу інформації. Вузкий погляд на сутність цього поняття полягає в розумінні евфемізму як заміни табуйованої лексики [4, с. 92]. Політичні евфемізми поділяють на такі категорії: 1). *Військово-політичні*, наприклад, «*Sınır ötesi operasyonlarımızı da, bölgedeki diğer güçlerle sağladığımız işbirliği çerçevesinde adım adım ilerletiyoruz.*» (Ми крок за кроком вдосконалюємо наші операції за кордоном в рамках співпраці з іншими силами в регіоні.). Евфемізм «*sınır ötesi operasyonları*» (операції за кордоном) використано замість *askeri müdahaleler* (військове втручання); 2). *Дипломатичні*: «*Hele bir de cumhurbaşkanı ile hükümet arasında ciddi görüş ayrılıkları varsa, bu*

patinaj çok daha fazla oluyor, hatta geriye gidişe yol açıyor.» (Особливо, якщо між президентом і урядом існують серйозні розбіжності в поглядах, то така ситуація ще більш ускладнюється і навіть призводить до регресу.). Евфемізм «*ciddi görüş ayrılıkları*» (серйозні розбіжності в поглядах) вжито замість «*ciddi çatışma*» (серйозний конфлікт); 3). *Ідеологічні*, наприклад: «*Değerler eğitimi anasınıfından itibaren tüm sistemin temel unsurlarından biri haline getireceğiz.*» (Ми зробимо виховання цінностей одним з базових елементів всієї системи, починаючи з дитячого садка.). Евфемізм «*değerler eğitimi*» (виховання цінностей) застосовано замість дисфемізму «*din propagandası*» (нав'язування релігії). [5, с. 156].

Окремо слід згадати явище дисфемізації, яке досить часто використовується з метою звинувачення когось [6, с. 77]. Нейтральні слова перетворюються на образливі або принизливі: «*Bunlar **imansız**, bunlar **kafir**, bunların akıbeti belli, “ila cehenneme zümera.”*» (Вони **невірні**, вони **язури**, їх доля визначена: «*їм горіти в пеклі*».); Дисфемізми використовуються для створення негативного ставлення до події та підкреслення екстремальності події, для ігнорування політкоректності: «*Mezhepçiliktir diyorum, çünkü mezhepçilik İslam dünyasının içinde öyle bir **virüs** haline geldi ki artık Sünnilik-Şia gibi bu yayılma maalesef adeta bir din gibi algılanmaya başlandı...*» (Я кажу «*сектантство*», тому що сектантство стало таким **вірусом** в ісламському світі, що таке поширення, як сунізм-шиїзм, на жаль, почало сприйматися майже як релігія.)

Як можна помітити, політичний дискурс, з одного боку, потребує толерантного ставлення до інших культур, ідей, прагнень, що дозволяє говорити про зростання ймовірності використання засобів реалізації політкоректності – евфемізмів, а з іншого – агресивності, жорсткої позиції та рішучості у здобутті та утриманні влади, прагнення до персонального таргетування для створення довірливого та сприятливого середовища, що стане передумовою використання дисфемізмів у публічних виступах.

Висновки. Таким чином, проаналізувавши стилістичні засоби, які використовуються у промовах президента Реджепа Таййіпа Ердогана, ми зауважили, що цей політик переважно дотримується серйозного тону, щоб підкреслити свою авторитарність. Про це свідчить низька наявність засобів комічної стилістики або подекуди їх відсутність, наприклад, нами не було виявлено таких засобів, як сатира, гумор, комічна гра слів у його політичному мовленні. Проте, метафори, порівняння,

алюзії, гіперболи можна назвати одними з найуживаніших стилістичних засобів формулювання політичної пропаганди та ідеології в турецькому політичному дискурсі, що надають їм більшої виразності та емоційної насиченості у сприйнятті

слухачів і, відповідно, створюють більше важелів для маніпулювання їхніми думками та емоціями.

Перспективним видається дослідження різних аспектів сучасного турецького політичного дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шулькевич О. Політичне мовлення в аспекті політичної комунікації (на матеріалі турецької мови). Південний архів (філологічні науки). 2017. № 70. С. 122–124.
2. Kuriata Yu. V., Kasatkina-Kubyshkina O. V. Stylistic devices in political discourse. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія», 2022. Вип. 13 (81) С. 27–30.
3. Коляда Е., Кондрук А. Евфемізми як засіб маніпуляції у політичному дискурсі», опублікована в журналі Актуальні питання іноземної філології. 2015. Вип. 2, С. 97–103.
4. Chetaikina, V. The Role of Euphemisms in Political Discourse. Закарпатські філологічні студії, 2023. Вип. 31, 90–93. Doi: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.31.16>
5. Велигорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Віра Богданівна Велигорода; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л.: [б. в.], 2007. – 239 с.
6. Vepkhvadze, T. Dysphemism as Main Tool of "Hate Speech". International Electronic Scientific and Practical Journal "WayScience", 5(2), 2022. 75–90.